

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Balv. Regele Ferdinand 2a.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Ürgönyeim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
154.

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN.

Égész évre ... .. 600 Lei
Fél évre ... .. 300 Lei
Negyed évre ... .. 150 Lei
Havonta ... .. 50 Lei

Művelődési díjazás szerinti
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej. Bucurestiben 50 bantra
több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

50 — 3!

Ez a két szám nem valami le-sújtó footballeredményt közöl, nem is telefonszám, vagy más megjegyzendő számjegy — ez a két szám a mai közgazdasági hely-zet hi tükrö. Az ötven annyit je-lent, hogy még a múlt héten is öt-ven vagon szarvasmarha ment át a kurticsi vámon export céljából, míg ezen a héten már csak három vagon élőállatot hagyta maga mö-gött a vámsorompóknál. A magya-rázatot nem kell soká keresni, mert szinte önmagától élénk tola-kodik: a lej hirtelen emelkedése következtében a román szarvas-marhákat vásárló külföld nem tudja megfizetni a magas lejt és az él-latexportőrök nem tudnak mit es-tárnálni állataikkal. Most már ezek-utáni mindenki azt gondolhatná, hogy az export csökkenés termé-szetszerű következményeképpen az itteni piacokon lezárta az élő-állat ára és végre a közönség is hozzájuthatna az annyi idő óta nélkülözött olcsó húshoz. Azonban bár a pénteki piacon a szokottnál jóval nagyobb marhafelhajtás volt, az árak egy banival sem men-tek lejjebb. Az eladók tudomást sem vettek arról, hogy a lej emel-kedett, Zürich és Páris magasab-ban értékelte a román valutát és a multheti még olcsóbb lejre kalkulált áraknak önmaguktól kellene lezárniuk legalább is olyan mé-rékben, mint amilyen mértékben a lej emelkedett.

Az eladók inkább haza hajtot-ták a sok kiterelt szarvasmarhát, mintsem hogy olcsóbb árakat kér-jenek, mint egy héttel ezelőtt. Az exportőrök abban bíznak és ezért is tartották magukat a multheti szállár árakhoz, hogy a kormány a mostani magas kiviteli vámot le-szállítja, ami által az eddigi vá-sárló külföld meg tudja majd fi-zetni, a már megdrágult lej mel-lett is, az eddigi árakat, hisz a le-szállított kiviteli vámmal egalizá-lódik a valutadifferencia. A kül-föld és ezek közül is elsősorban a legnagyobb fogyasztó Ausztria azonban inkább vásárol marhát Jugoszláviából, ahol tudvalevően nincsen kiviteli illeték és a jugo-szláviai exportőr még a dinár ma-gasabb értéke mellett is inkább kaphat magas árat szarvasmarhá-jáért, mint a románial, mert a bé-csi kereskedő így is olcsóbban vásárol.

Ez eddig az exportőr és a kül-földi vevő magánügye, az azonban már közügy, hogy az egyik leg-fontosabb közszükségleti cikk el-űnik a piacról, illetőleg a mai vt-szonyokhoz mérten oly drága, hogy nincs rá vevő. A valuta ked-vező akkumulációját elsősorban is er-nek a külföldre száraz termékek-kiel megérezni és az eladóknak is

a lej állásához kellene magukat irányítani. Ha lehetett az emléke-zetes nagy lezuhanás idején az élőmarhákat felhajtani a mai ma-gas árákig, úgy lehessen a lejemel-kedés idején erről a magas árról le is szállani. A külföldi tartózkó-dó magaviselet azt hiszik elég intő példa volt. Semmivel sem ir-dokolt, hogy egy olyan államban mint Románia, amelynek hatalmas állatfeleslege van, az élőállat ára szinte megfizethetetlenül drága le-

gyen. Jugoszláviában a szabad ex-port mellett a hatóság gondosko-dik arról, hogy a lakosság arány-lag olcsó húshoz jusson és kötele-zi az exportőröket, hogy állatálló-mányuk egy részét a belföldön ér-tékesítsék. Valamit csak nálunk is kellene tenni a hatóságnak, mert az valóban furcsa és igazságtal-an, hogy 197-es és 332-es zürichi jegyzés mellett egy és ugyanazon árucikknek változatlan maradjon az ára.

Nagy vihar a Kamarában.

(A parasztpártiak támadják a pénzügyminisztert)

Bucurestiből jelentik: A Kama-ra tegnap ülésén több jelentéste-leri felszólalás után Valoiana ja-vaslatot terjeszt be a berni nem-zetközi postaegegyezmény ratifiká-lására vonatkozólag. Constanti-nescu földművelésügyi miniszter ismertette a Bratia mellett levő er-dőterületek koncessziójának ügyét s kijelentette, hogy a koncessziót a vasut kapta meg. A kitermelt fá-ból a közégi szövetkezetek is ré-szesedhetnek úgy, hogy ebből a szem-pontból sem lehet kifozást emelni. Mardarescu hadügyminiszter is felszólalt ez ügyben és hangsú-lyozta, a hadügyminiszterium vál-lalta, hogy a faszállítás megkön-ynyítésére a katonaság segítségé-vel felépíti az iparvasutat, de ez-ért a miniszterium 50.000 köbmé-ter fát kapott a Cir-tól. Emelleg-gva a szerződés a katonaság részé-re is rendkívül kedvező.

Michalache közbeszólásokkal zavarta a hadügyminisztert, mire hatalmas kárma támadt, amelyben Mardarescu és Constantinescu mi-niszterek is részt vettek. Circules-cu, aki ezt az ügyet a Kamara elé hozta, szenvedélyesen támadja a kormányt, mert mindent a liberál-Is bankok kezére játszik és most a musceli erdők kitermelési jogát is ők kapták.

Bratianu Vintilla Közbeszóló: — Semmi közöm sincs az ügyhöz. Erre a kijelentésre ismét őrlási tumultus keletkezett. A parasztpár-tiak soraiból a pénzügyminiszter felé kiáltják: — Mondja valaki, hogy van benne része.

A kárma annyira erősödött, hogy az elnök kénytelen volt az ülést felfüggeszteni. Tíz percig tartó szünet után ismét megnyit-ták az ülést és áttérnek a napi-

rendre. Több hozzászólás után a javaslatot az 55-ik szakaszig meg-szavazzák, mire az elnök az ülést beuktesztli.

A bírák függetlensége.

(A temesvári ügyvédi kamara állás-foglalása.)

(Saját tudósítónktól.) A Temes-vári ügyvédi kamara legutóbbi ülésén egy határozati javaslatot fo-gadott el, amelyben elsősorban az ügyvédi képviselőt megszorítása ellen foglal állást, mert csak ez biztosítja az egyéni szabadság respekálását az esetleges injuria ellen és ez az egyedüli biztosíték arra, hogy a polgárok beadvá-nyaikra választ is kapjanak. A ha-tározati javaslat rámutat az igaz-ságszolgáltatás mai szomorú hely-zetére, amikor bíró hiány miatt a pereket nem lehet befejezni, s a bírák sanyaru helyzete miatt nincs kitöltés bírói utánpótlásra. A bí-rák létszáma teljesen szaporítandó.

Az ügyvédi kamara a közjegy-zői intézmény módosítását követ-teli oly módon, hogy azok a já-rásbírókba beoivasztassanak. A határozat 4-ik pontjában új-ból hangsúlyozza a Kamara, hogy anyagi és erkölcsi függetlenség és a csatolt területeken a bírák át-helyezhetetlensége nélkül a bíróság csak vak eszköz a végrehajtó hatalom kezében.

Erélyesen állást foglal a hatá-

A Grande Rue Perán.

(Kétszáz munkanélküli magyar nyomorog Konstantinápolyban. — „Nincs követség, nincs segítség”. — Látogatás a magyar nyomor-tányán.)

Lestyán Sándor budapesti hir-lapíró érdekes konstantinápolyi cikke a következő:

— A Grande Rue Pera — az Andrassy ut, a Kossuth Lajos-ucca és Váci-ucca együtt, Konstan-tinápoly fenséges és előkelő világ városi uccája. Este tündéres fény-ben ragyognak a kirakatok, az au-tók tömött sorokban robognak, elegáns hölgyek és urak sétálnak, szórakoznak; színházba, moziba, mulatóba és zenés éttermekbe siet-nek. Nevetgélnek, élnek, boldogok. A világ minden nemzetisége kép-viselve van; minden csoport, min-den társaság, minden pár más és más országbeli, mind más nyelv, mind idegen. Csak magyar szót nem hallottam sehol mostanáig. Ma este aztán egy magyar mon-dat ütötte meg a fülemet. Szomorú és fájdalmas szavak, alig hallha-tóan, ügyetlenül, akadozva törtek elő egy sápadt férfi elhébédett

ajkai közül. Az első magyar mon-dat, amit itt hallottam:

— Az Isten áldja meg az urat, segítsen! Már napok óta nem et-tünk!

Nem a rutinizott koldusok hangja volt és nem a szemtelen és toladó konstantinápolyi koldu-soké. Volt benne alázatosság, sze-rénység és fájdalom, keserűség, lesújtottság, kétségbeesés és — őszinteség.

— Maga magyar?

— Igenis, nagyságos ur.

Egy lámpa alá húztam. Fiataf lérti. Konott, rongyos, foltos kabát káránt fel van gyűrve a gallér. Nincs inge. A nadrágja csupa lyuk és csupa romgy. Cipőjéből ki bírnak a lábujjai. Az arcán sok he-tes vagy hómapos szájkáll. Torzon borz feletén utazó sapka. Egyik ke-zét a nadrágzsebében tartja, mert a karja és a bordázata között füres konzervdobozt szorongat. Szeme-sütve áll előttem. Szinte reszket a vágytól és a várakozástól, hogy hátha kap valamit.

— Hogy hívják?

— Bucz Lajos.

— Volt foglalkozása?

— Igenis, kérem: hentessegéd voltam Pesten. Már hat hónapja

előttem hazulról. Azt mondta min-tenki, a pesti török követség-nél is mondták, hogy itt 4—5 fontot (80—100 ezer magyar koronát) kereshetnek a magyar munkások naponta, hát azért jöttem. A szü-lelem Békésmegyében, Gyulán, 650 szeadtak az utazásra 26 fontot. — Mire étlen-szomján megérkeztem, a pénz el is fogyott. Azóta nem kaptam munkát.

— S most koldul?

Nem néz a szemembe, mikor mondja:

— Nem egyedül koldulok. So-kan vagyunk így magyar munká-sok Konstantinápolyban...

— Sokan?

— Tessék végigjőnni velem ezen az uccán, legalább harminc magyar munkás koldul itt ma is, egy sem talál elhelyezkedést, sőt a családok, sok akinek több gyé-reke van, abból tengődünk, amit összekoldultunk, 10—20 piasztort naponta. Az éppen elég egy da-rab kenyérre...

A beszélgetés alatt elindultunk s már a harmadik háznál Bucz Lajos megszólított egy nélnél is szomorúbb és szerencsétlenebb külsejű, vézna magyar fiatal — Gyula!

rozati javaslat azon rendelkezés ellen, hogy a rendkívül magas előzetes illetékek befizetése nélkül nincs jogszolgáltatás s hogy a félkiértésére nélkül traktáriba helyezik a beadványokat, ha csak 5 tonni bélyeg is hiányzik, miáltal a

jogkereső felek erkölcsi és anyagi romlása is bekövetkezhetik. Végül követeli a kamara, hogy az igazságügyi törvénytervezetek idejében az ügyvédi kamarák elé terjesztessenek véleményezés végett.

Leleplezték a bécsi médiumok királyát.

(A médium protektora belehalt a szeánsz igazalmaiba)

Bécsben jelentik: A budapesti László László főzsisiros-vallás médium leleplezése után most Bécsben játszódtott le hasonló médiumbotrány. Bécs legelőkelőbb társaságai behódoltak a spirítiszta szeánszoknak. Gróf Czernin-Dirke nau a legelkessebb híve a spirítiszta mutatványoknak. Czernin kérésére egy bécsi pénzember vállalkozott arra, hogy Czernin médiumát egy szeánszon megvizsgálja. A médium Rudi Schneider, aki Vili Schneidernek, dr. Holub híres médiumának öccse. Ez a médium tízenöt éves, Felső-Ausztriából származik és nagy hírnévre tett szert. A pénzember elhatározta, hogy lelkiismeretes tudományos vizsgálatnak veti alá a kis médiumot. A vizsgálat a pénzember lakásán történt dr. Mayer és dr. Przibran egyetemi tanár közreműködésével.

benyomásunk, hogy a médium nincsen transzban, csak szimulálja az exaltált állapotot. A kísérletek órák hosszát tartottak. Tudtuk, hogy Schneider Rudi-nak nem állanak finom műszerek rendelkezésére, amelyekkel távoli tárgyakat elmozdíthatott volna helyükből. A szobában teljesen sötét volt. Optikai csalódás révén megváltoztak a tárgyak dimenziói és nem tudtuk tisztán látni, hogy mi hol van. Schneider Rudi legjobb kísérlete csütörtököt mondott. A médium a legközönségesebb trükkökkel dolgozott. A médium egyik legérdekesebb mutatványva az, amint a levegőbe emelkedik. Ezt a mutatványt láttuk mi is és megállapítottuk, hogy nem egyéb közönséges löklérségnél. A világitó zsinórt a médium az egyik lábára erősítette, a másik lábán szilárdan állott és azzal, hogy azt a lábát, a melyen a világitó zsinór volt, ide-odalóbálta a levegőben, azt a látszatot keltette, mintha szabadon lebegne.

Dr. Mayer a vizsgálat lefolyását a következőképpen mondta el:

— Elmentünk a szeánszra, a melyre meghívtak bennünket. Elhatároztuk, hogy objektíven fogjuk megvizsgálni a kis Rudi Schneider csodás teljesítményeit. Azt ajánlottuk, hogy a médium lábát kötözzék a padlóra, azonban Czernin ebbe nem ment bele. Azt a proposíciókat, hogy egy világitó zsinórt helyezünk el a médium lábára, minden ellenvetés nélkül elfogadták. Nem zavartuk meg a kísérleteket, amelyek a legnagyobb nyugalmomban folytak le, csak arra szorítottunk, hogy minden megfigyelőképességünket összeszedve, jegyezzük meg magunknak a látottakat. Az volt a

A médiumnak csak az egyik keze volt lekötvén, a másikkal szabadon mozoghatott és tisztán láttuk, amint szabadon levő kezével megpengett egy mandolin foszforosan világitó hurjait. Ezzel azt a látszatot alkarta kelteni, mintha a mandolin saját magától szólalt volna meg.

Ennyit mondott a tudós professzor. Nyilvánvaló, hogy közönséges szédelésről van szó. Hogy az egyetemi tanárok a közönség széles rétegeit is meggyőzzék az okkultisták csalásairól, Przibran dr. elhatározta, hogy maga lép a

médium helyére és be fogja mutatni azokat a misztikus megnyilvánulásokat, amelyek csak technikai trükkökön alapulnak és amelyeknek az okkultisták mégis a szellemek közreműködését tulajdonítják. Dr. Mayer ezt a kísérletet így mondotta el:

— A kísérlet napján negyven vendéget hívtak meg és ezek csodálkozva látták, hogy dr. Przibran, aki ellensége minden okkultizmusnak, sorban bemutatva Schneider Rudi csodáit. Először sötétben dolgozott a professzor, azután meggyújtották a villanyt és a világosban megismételte a kis Schneider Rudi kísérleteit. A nézők hangos derűtséggel kísérték ezt a mutatványt, kiderültek az összes csalások. Holub Eámond tanár, aki Rudolf Schneider telepikus médium protektora volt, másnap szívszélhűtés következtében meghalt. Halálát a médium leleplezése következtében ért igazolomnak tulajdonítják.

Egy örökség elárverezése.

Pénzzé teszik a Mericskay vagyont

(Saját tudósítónktól.) Mericskay Sándor, az elhunyt aradi milliomos, szőlőbirtokos és háztulajdonos halála után mint ismeretes, az örökösök között élénk harc indult meg. Felmerült az a vád is, hogy Mericskay Sándor nem természetes halállal halt meg. Később azonban az örökösöknek sikerült egymással megegyezniük és abban állapodtak meg, hogy Mericskay Sándor összes hagyatékát pénzzé teszik és a készpénzt osztják fel egymás között. Az aradi árvaszék elé került az ügy és ma délelőtt volt a „Bika-venűglő“-nek, Mericskay egyik hagyatékának árverése. A kikiáltási ár egy millió lej volt és összesen hárman pályáztak a nagyvásártéren levő vendéglőre. A legelőnyösebb ajánlatot Bálint János aradi

lakos nyújtotta be, aki 650.000 lejért a vendéglőért. Az ajánlatot felterjesztik jóváhagyás végett az illetékes fórumhoz, ahol valószínűleg nem fogják jóváhagyni, mert az ajánlott összeg kevesebb a kikiáltási árnál. Így az árvaszék kénytelen lesz újabb árverést kitűzni. Mericskay Sándor többi hagyatékára, az Erzsébet mozgóra, a pancotai és a gáji szőlőbirtokokra még nem tűzték ki az árverést.

A magyar iskola.

(A Magyar Párt intéző-bizottságának munkája.)

A Magyar Párt intézőbizottsága a párt közgyűlési meghatalmazása alapján behatóan foglalkozik az iskolakérdéssel, még pedig azon időszerűség alkalmából, hogy ez a kérdés a közismert miniszteri rendkötetek révén is, meg a közeli parlamenti tárgyalásra előkészített törvénytervezetek következtében is nagyon előtérbe került. Egyébként napról-napra is észlelhető ennek a kérdésnek a magyar anyanyelvű lakossággal szemben valló elintézetlensége, s a kérdéssel vonatkozásban levő közéleti és magánéleti viszonyok teljes bizonytalansága. Szükséges tehát, hogy a magyarság összefogó politikai testülete egyrészt a saját népkisebbségi helyzete érdekében, másrészt az állami élettel való összhang érdekében, az ország döntő tényezőivel, s elsősorban a kormánnyal olyan tárgyalási lehetőséget találjon, mely az iskolakérdésekben is megnyugtató megállapodásokra vezessen.

A Magyar Párt intézőbizottsága ettől a szemponttól vezettetve egy külön szakbizottságnak utasítást adott, hogy a részletes tárgyalási elveket kidolgozza. Együttel a maga részéről megjelölte azokat a főbb irányvonalakat, melyeket a részletek kidolgozásánál mintegy, alapelveként kell szem előtt tartani. Ezek egyrészt a kérdés pedagógiai jelentőségére, másrészt annak politikai, államjogi és népjogi vonatkozásaira vannak figyelemmel.

Ami a pedagógiai jelentőséget illeti, ebben a tekintetben a párt Intézőbizottságának álláspontja az, hogy az összes magyar anyanyelvű lakosság saját anyanyelvén való oktatása nélkülözhetetlen, s ezt intézményesen biztosítani szükséges. Azonban ezen az oktatási módszeren belül föltétlenül lehetővé kell tenni, hogy a román állam nyelv tanítása a gyakorlati oktatás megfelelő eszközeivel történjék, s az államnyelvet bizonyos iskolai végzettség eléréig a magyar nyelvű ifjúság tökéletesen elsajátítsa, az államnyelv irodalmát is jól ismerje. Ugyanezen kívánatos tanítási eredményért az is szükséges, hogy az oktatás anyagából a szellemi tultermelés elemeit kiküszöböljék, s a modern tanítás módjait alkalmazzák, másrészt pedig a korszerű praktikus ismeretek körét vegyék föl legfőbb tananyagul.

A politikai, államjogi és népjogi vonatkozásokban különösen azt tartja fontosnak a Magyar Párt Intézőbizottsága, hogy az iskolafenntartás és iskoláztatás joga a magyar anyanyelvű népkisebbség teljes egészét megillessen, abból senki ki ne zárassék, aki ehhez a nyelvi közösséghez tartozik. Az

Zágoni Gyula, 26 esztendő. Budapesti butorasztalos. A Lingel gyárban dolgozott.

— Négy hónapja vagyok munkanélkül — mondja — én is koldulásra vetemedtem.

Először már velünk van a harmadik, Bálint Lajos, majd a negyedik, Bodnár Andre, az ötödik, Jemel Sándor, a hatodik, Kiss István, nem győzöm felírni a nevüket, nem győzöm hallgatni a panaszaikat. Félóra múlva az elepáns, kényes-fényes Grand Rue Perán 15—20 kolduló magyar munkás között állok, már a török rendőrnek is feltűnik körülöttem a tömeg és segítségemre siet, azt hiszi, hogy megtámadtak.

Közös a bajuk, közös a szenvedésük. Kiderült, hogy a konstantinápolyi magyar munkanélküliek száma legalább kétszázra tehető.

— Nem ennyien vagyunk — figyelmeztettek — tessék csak egyszer elmenni Sztambulba, a magyar nyomortanyákra!

— Az is van? Kettőn, hárman vállalkoztak egyszerre, hogy elvezetnek. Egyre beljebb és beljebb jutottunk a Sztambuli-negyedben. Ha nem magyarakkal volnék, állandóan a revolver kakasán volna az ujjam. — Egy legett, kőmosó falu, roskadozó fátörök előtt megállunk. Gyu

faeszalakkal világítanak előttem. Gödrökben, gerendákban, téglarakásokon bukácsolunk.

— Hol az aító?

— Nincs aító, az aítók leégték. Ez egy legett ház, lakatlan és lakhatatlan. Ilyenekben tanyáznak éjszaka a magyarok. Ebben legalább negyvenen lakunk, itt lakik a hadnagy ur is, a családjaival.

— Hadnagy ur is van?

— S. K. hadnagy ur. Perzián keresztül menekült orosz hadifogságból, perzsa asszomnyal, három gyerekkel. Ő is könyöradományokból él már nagyon régen.

A megszokott, rendes nyomortanyai kép ez, ahogy már egyszer lefestették az újságokban. Odahaza Pesten mozifelvételket készítenek róla és megmutogatják a jótékony idegen misszióknak. De itt még ez a sovány, vigaszt nyújtó törődés sincs meg, nem is lehet. Kinek volna gondja a konstantinápolyi nyomorgó magyar munkásokra? Igen, él a Peranegyedben — mondják — egy magyar származású hölgy, azelőtt grófné volt, aztán elvált az urától. Az ki-kijár hozzájuk, pénzzel kegyérrel támogatja őket, egy-egy ruhadarbot, cipőt ad a gyerekeknek s tehető amerikaiakat, angolokat hoz el magával, akiket megkér, hogy segítsenek az ő honfi

társaim. Ki lehet ez a tükös grófnő, — nem tudják. A nevének nem mondja, csak váratlanul betoppant és olyankor még magyar könyvből mesét is olvas fel a magyar gyerekeknek. Egy-két tranzportot haza is küldött. Főként betegeket. Egyszer 160, egyszer 20 fontot adott többeknek, hogy váltsák meg a vasúti jegyet a magyar határig.

— Csókoljátok meg helyettem a magyar földet — mondta az elutazóknak sírva — én már nem megyek vissza. Ott nagyon bántottak engem! ...

— Van egy pár olyan magyar is, aki a kommunizmussal emigrált. Gyári munkások. Ha Pesten maradtak, már régen leültek volna a börtönökbe — világosítanak fel erről is, hogy odahaza őszintén lássanak mindent. — De ilyen csak tíz vagy husz akad.

Lehet, hogy a számok, melyeket ők adtak, nem pontosak. Talán többen, talán kevesebben vannak, a szerencsétlen, nyomorgó, koplaló és kolduló konstantinápolyi magyarok. Már sok temetés volt a nyomortanyákról. Különösen gyerekeket és asszonyokat temettek. Ezek bírták ki legkevésbé a hosszú koplalásokat és a szenvedéseket.

iskola fenntartás és iskoláztatás jogát tehát úgy a magyar nyelvű egyházak, mint általában az összes magyar anyanyelvűek nép-kisebbsége részére úgy történelmi szerzett jogon, mint a népkisebbségi egyezmény által megadott jogcímenek feltételül igénybevétele tartja. E tekintetben leg súlyosabb népjogi sérelemnek fog fel minden megszüktető értelmezést, vagy intézkedést s ennek a népjogi sérelemnek alkotmányos uttor való elhárítását, vagy kiküszöbölését mindenkor legfőbb felelősségnek tartja.

Az elősorolt alapelvek szerint a részletes tárgyalási programot kidolgozását a köztársasági bizottság megkezdette.

Róna Aradon marad.

(Nyilatkozik a távozásáról szóló hírekről.)

(Saját tudósítónktól.) Róna Dezső, az aradi színház igazgatója joggal mondhatja magáról, hogy az utóbbi négy évben nem volt ember, aki annyit szerepelt volna a sajtóban, mint ő. Már ugyiszólván állandó rovattá és a legkitűnőbb témaanyaggá nőtte ki magát. Egy rövid idő óta Róna fekerült a szereplés színpadáról, de csak egy rövid időre, mert most ugyilatszük ismét aktuálisá lett. Ujabbán az a hír terjedt el róla, hogy át akarja játszani az aradi színházat Fekete Mihály temesvári igazgató kezére, aki timisoarai szezonját rövidesen befejezi és új állomáshelyére, Brassóba megy. A híresztelések szerint Fekete jön ne Aradra és esetleg Róna menne Timisoarara, illetőleg Brassóba, de az sincs kizárva, hogy Fekete véglegesen megmaradna Aradon igazgatónak. A hírek szerint Róna már el is utazott a fővárosba, hogy ott ezt a cserét a hivatalos körökkel nyélbeüsse. A híresztelésekre mintegy válaszul Róna ma Aradon találkozott a Közlöny egyik munkatársával, akinek az érdekes kombinációkról így nyilatkozott:

— Magam is hallottam ezekről a hírekről, de nem tulajdonítok azoknak különösebb fontosságot. Hogy nem utaztam már el Bucurestibe ebben a „fontos” ügyben tárgyalni, arra bizonyíték, hogy beszélék Önnek. Már pedig azt még a legnagyobb ellenségeim sem állíthatják rólam, hogy egyidőben lehetnék Bucurestiben és Aradon is. Ha ilyen büvészkedésre képes lennék, higye meg nem lennék Aradon igazgató. Eszem ágában sincsen az aradi színházat átjátszani Fekete Mihály vagy bárki más kezére. Tudom, hogy vannak, akik szeretnék ha már nem lennék Aradon színházgató, hiszen ellenségeim már annyiszor eltávolítottak, elmentestettek, elűntetettek, elűntetettek és elköltöztettek Aradról de azért még mindig itt vagyok. Sőt, tervem hogy a Pompadourhoz hasonló több, nivós előadást nyújtsak a színházbajáró közönségnek. Engem már hidegen hagynak az elfajta híresztelések, megszoktam őket. Idővel mindent megszokhat az ember. Az aradi színházai semmiféle szándékaim nincsenek: igazgatom azt tovább és jó társulattal jó előadásokat akarok nyújtani.

A magyar ellenzék közös fronton harcol Beth'en ellen.

Peidl visszaérkezett Budapestre. — Az új takarékkorona árfolyama.

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlésen tegnap érdekes és eddig példa nélkül álló eset történt. Amikor szavazásra került a sor a baloldali ellenzék és a fajvédők együtt szavaztak a kormány ellen. Feltűnt azonban, hogy távolmaradtak Ugron Gábor, Rassay Károly, valamint az összes demokraták, de viszont hiányoztak Wolff Károly és Gömbös Gyula fajvédők is. Peidl Gyula tegnap este váratlanul visszaérkezett Budapestre és kijelentette, hogy utjának eredményeivel meg van elégedve.

Budapestről táviratozzák: Az összes ellenzéki pártok ma délben közös értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy gazdasági és pénzügyi kérdésekben közös fronton harcolnak és Szikágyi La-

jos vezetésével vitarendező bizottságot küldenek ki.

Budapestről táviratozzák: A Jegyintézetben ma először tartott ülést az a bizottság, amelyet a szükségrendelet a takarékkorona árfolyamának megállapítására jeltölt ki. Az a kívánság jutott kifejezésre, hogy a dollár természetes árfolyamát fegyék a takarékkorona kiszámításának alapjává és mindenféle mesterséges paritástól tekintsenek el. A párisi jóvátételi bizottság döntése előreláthatóan enyhíteni fogja a feszültséget a közgazdasági élet minden terén. A kívánt hatást a kormány belső intézkedésekkel óhajtja elősegíteni. A jövő héten felszabadítják a devizaforgalmat a bankközi forgalomban minden kötöttség alól.

A svábok és Bianu szenátor vádjai.

(Egy sváb vezér nyilatkozata.)

(Saját tudósítónktól.) Bianu szenátor, aki annak idején ugyan csak a szenátusban a romániai magyarok ellen emelt képtelen súlyos vádakát, a szenátus tegnapi ülésén a svábokat és svábokat illetve a hazafiatalanság vádjával. Szerinte megtagadják ünnepeiket alkalmakkor a nemzeti lobogó kitűzését, minden román nemzeti ünneptől tünnetül távol maradnak és hogy a svábok legutóbbi kétszázéves letelepedési ünnepeik alkalmával merész és súlyosan sértő kijelentéseket tettek a románokra. Azzal vádolja továbbá a svábokat, hogy iskoláikban a magyar nyelvet előnyben részesítik és románellenes szellemet nevelnek.

A Közlöny munkatársai felkereste ez ügyben a svábautonóm párt egyik vezető egyéniségét, aki a vádakokra vonatkozólag a következőkben nyilatkozott:

— Bianu szenátor mostani felszólalása sem volt más, mint annak idején, amikor a magyarokat támadta: sovinszta demagógia, amely rengeteg kárt okoz, mert megnehezíti az erőlködő nemzet s a kisebbségek közötti lelki konszolidációt. Éket ver románok és svábok közé, akik különösen itt a Bánáti évszázadokon át a legbékésebb egyetértésben éltek és nem ismerték a nemzetiségi kérdést.

— A felhozott vádakra sváb képviselőink a parlamentben, illetve a szenátusban megfogják adni a kellő választ, ámde azok cáfolata jóformán teljesen fölösleges, hiszen az itteni hatóságok tudják a legjobban, hogy a sváboknál loyálisabb népe ez országnak nincs. viszont igaz, hogy jogából nem enged s azokat a legérélyesebben megfogja védeni, de mindenkor csak a törvényes kereteken belül.

— Arra a „vádra”, hogy a magyar nyelvet előnyben részesítjük csak annyit válaszolok, hogy még Bianu szenátor kedvéért sem fogjuk magyar nyelvű vádunkat elfelejteni, amint az itteni románok is valószínűleg egyáltalán nem haragusznak azért, hogy a magyar nyelvet bírják. Bianu szenátor kü-

lönben egész bizonytalán másként ítélne meg a nemzetiségeket, ha nyelvüket ismerné, azt beszélne s a nép között járva szerezne tapasztalatot.

Vadakat emelni könnyű dolog, bizonyos viszonyok között elég hálás is, de más kérdés, hogy állampontból hasznos-e? Ezt a szempontot pedig Bianu szenátor figyelmen kívül hagyta.

— És még valami: A szenátor ut azzal vádol, hogy „magyarok” vagyunk, a magyarság egy része pedig azért támad, mert „megtagdunk magyar voltunkat” és még a szatmári magyarokat is elakarjuk svábosítani. Most tisztelettel kérdelem: melyik vád igaz? Én azonban megmondíhatom őszintén: egyik sem! Mi svábok vagyunk, azok voltunk, azok maradtunk, senki másnak jogait nem sértjük, de a magunk jussát sem hagyjuk, amihez a békeszerződések és az államtörvények is feljogosítanak.

Az előkelő sváb politikus még megemlítette, hogy a svábság nem zárkózik el attól, hogy közös érdekek megvédése érdekében a többi nemzeti kisebbségekkel, s így a magyarokkal is, közösen harcoljon.

Az olacai csempészés.

(A vádtanács elhalasztotta a felliyamodás tárgyalását.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi törvényszék vádtanácsa Moldován Silvia törvényszéki elnök elnöklétével ma foglalkozott az olacai vámcsempészés ügyével. Az ügyészség — mint jelentettük — vádat emelt Nemes Géza terménykereskedő, Faragó Gyula földirtokos és Goró Károly ellen, aki azonban a vádirat ellen dr. Miclea Sever védőjük útján kifogást nyújtottak be a törvényszék vádtanácsához. Az ügyész kérelmére a vádtanács elhalasztotta az ügy tárgyalását, mert az ügyészség újabb vizsgálatot rendelt el a bizonyított ügyben.

Ugyancsak ma foglalkozott a

vádtanács Gritta Ovidiu volt aradi rendőrprefektus ellen megvesztegetés kísérletének ügyével, a miért Nemes Géza terménykereskedő ellen emelt vádat az aradi királyi ügyészség. Mivel a vámcsempészés ügy és megvesztegetés kísérlet szorosan összefügg a megvesztegetési vád ellen emelt kifogást egyidőben tárgyalja a bíróság a csempészési vád ellen emelt kifogással.

Trockij és Sinovjev verekednek.

(Miért tűnt el Trockij Moszkvából?)

Párisból jelentik: A *Matin* mai számában világot derít arra, hogy miért tűnt el Trockij Moszkvából. Az eltűnés oka egy incidens volt, amely Trockij és Sinovjev között zajlott le a január másodikán tartott gyűlésen. A gyűlés folyamán erős szócsata keletkezett a két népbiztos között. Sinovjev Trockijt a kommunizmus árulójának nevezte, mire az nekítámadt Sinovjevnek és két hatalmas pofont mért az arcára. Ezután gárdisták fedezete alatt elhagyta a termet, autójába vágta magát és hazament. A szovjet központi bizottság erre elrendelte a népbiztos letartóztatását. Amikor a Cseka hivatalnokai elfogatására indultak, Trockij lakását már üresen találták, a népbiztos írnok látta egészségi okokból Déloroszországba utazni.

Külakoltatott

háztulajdonos.

(Aki jogtalanul foglalta el a rendőrprefektus lakását.)

(Saját tudósítónktól.) Filotti Zamfir dr., aradi rendőrprefektus Aradra érkezése után kérvényt nyújtott be a lakásrekviráló bizottsághoz, hogy számára megfelelő lakást juttasson. A bizottság a rendőrprefektusnak a Bohus palotában utalt ki kétszobás lakást, amely azonban nem felelt meg, mivel nem volt hozzá konyha. A prefektus ismét a bizottsághoz fordult, amely a Boulevard General Dragalina (Apponyi körút) 2. sz. alatt utalt ki neki egy kétszoba konyhás lakást. Ugyanekkor Radu Pascu törvényszéki bíró szintén lakásért folyamodott, aki a 29. Deceembrie (Hasszinger) ucca 3c. alatt kapott egy lakást özvegy Váradiné házában. Dr. Filotti és Radu Pascu megbeszéltek, hogy kicserélik egymás között a lakást. A lakásrekviráló bizottság jóváhagyta a cserét és a törvényszéki bíró el is foglalta a Dragalina körúton levő lakást. Filotti rendőrprefektus azonban igen kellemetlen helyzetbe került, mert közben a 29. Decembrie uccai ház, amelyben a lakást megkapta, többször gazdát cserélt. Özvegy Váradiné eladta Wolmann Emilnek, től Gartner József asztalos vette meg. Gartner minden engedély nélkül beköltözött a rendőrprefektus részére kiutalt lakásba. Mikor hivatalosan felszólították, hogy a lakást ürítse ki, Gartner ezt megtagadta. Gartner ma karhatalommal kiköltöztették a jogtalanul elfoglalt lakásból és még a mai napra engedélyt kapott, hogy ott tölthesse az éjszakát. Holnapra azonban kiköltözték a lakás teljes kiürítésére.

Arad—Temesvár: 14 nap.

(A timisoarai posta gyorsasága.)

A „Bánati Közlöny” címere február hó 8-án délelőtt 11 óra 45 perckor táviratot adtak fel Aradon. Ezt a táviratot február hó 22-én vagyis 14 napra rá délelőtt 11 óra 50 perckor kézbesítette. Nem a sürgönykihordó, hanem a levélhordó, természetesen nyitva s kézbesítési rovány nélkül. Szükségteljesen az esetet az a körülmény, hogy a távirat késedelmes kézbesítése valószínűleg egy életre szólóan kerül. Nem ártana egy kis érvelés vizsgálat a postán, mert a tarifacemléssel valahogy arányban is kellene állania a pontosságának, gyorsaságának és lelkiismeretességének.

Irodalom, művészet

* A timisoarai színház műsora. Szombat délután 5 órakor: Mágna Miska, operette. Szombaton este 8 órakor, vasárnap délután 6 órakor és este 9 órakor: Pompadour, vasárnap délután 3 órakor: Falurossza.

* Az aradi színház műsora. Szombat: Pompadour (C. bérlet). Vasárnap d. u.: Gül-Baba. Este: Pompadour. (Bérletszűnet.)

* Somlay Artur erdélyi körutra indul. Budapestről táviratozzák: Somlay Artur, a legkitünőbb magyar színművészek egyike Szendrey Mihály volt aradi színiigazgató meghívására erdélyi körutra indul. Turnéja során az aradi, a timisoarai, a clujji, a marosvásahelyi és a szatmári színházban fog fellépni. Azután pedig a kisebb erdélyi színtársulatokat is felkeresi. Somlay egy hírlapírónak kijelentette, hogy dr. Janovics Jenő clujji színiigazgatóval megállapodásra jutott, hogy eljátsza színházában Tardos-Krenner Viktor „Apák” című vígjátékának főszerepét és ez alkalommal lesz a darab bemutatója.

* A timisoarai Lloyd-klub irodalmi estélye. A timisoarai Lloyd-klub március ötödikén irodalmi estélyt rendez, amelyen Sipos Zsigmond színművész ad elő román és magyar költeményeket.

* Az aradi színház hírei. Csehov dráma bemutatója. Március 2-án a „Vanja bácsi”-t mutatja be a színtársulat. Az operett-együttes a Rab Mátyás repriérére készül, amit szintén a jövő hónap első napjaiban tartanak meg. A megelőző hetet teljes egészében a Pompadour foglalja le, amely estéről-estére változatlanul a közönség óriási érdeklődése mellett kerül színpadra.

Kulturpalotában

Február 27 szerda	este 7/9	Uferini és társulata
Február 28 csütörtök	este 7/9	Uferini és társulata
Február 29 péntek	este 7/9	Uferini és társulata
Március 1 szombat	d. u.	4 Uferini és társulata mérsékelt helyárakkal
Március 1 szombat	este 7/9	Uferini és társulata
Március 2 vasárnap	este 7/9	Uferini és társulata utolsó előadás.

Jegyek Blochnál.

HIREK.

Közeledés Oroszországhoz.

(A Viitorul a szovjettel való barátságáról.)

Bucurestiből jelentik: A Viitorul legutóbbi számában ismét hangoztatja az Oroszországgal való diplomáciai összeköttetés felvételének szükségességét. Ez alkalomból leközli Maniu választát, amelyben a nemzeti párti politikus kimutatja, hogy Vaida annak idején megkísérelte az összeköttetés felvételét Oroszországgal, de gyors bukása megakadályozta ebben. A lap rendkívül fontosnak tartja a diplomáciai viszony helyreállítását, tekintetbevéve Oroszország százmilliónyi lakosságát és közeli felvését. A jelenlegi helyzet tarthatatlan. Oroszországgal tulajdonképpen még most is ellenséges viszonyban állunk. Magától értetődik — írja a lap —, hogy a tárgyalások folyamán szóba sem jöhet Bessarabia ügye, amely saját akarataiból a vilsoni elvek alapján egyesült az anyaországgal.

— Titulescu londoni követ hazaér. Bucurestiből jelentik: Titulescu, Románia londoni megüatalmazott minisztere vasárnap Bucurestibe érkezik.

— A népszövetségi tanács ülése. Londonból táviratozzák: A népszövetségi tanács március tizenötödikén ül össze.

— Elfogadták az olasz—jugoszláv egyezményt. Rómából táviratozzák: A mai minisztertanács elfogadta az olasz—jugoszláv egyezményt és elhatározta, hogy ebből az alkalomból nemzeti ünnepséget rendeznek.

— Uj vonat Arad—Timisoara között. Junius eljén a reggel fél ókor Timisoarára érkező Simplon-express elindulása után öt perccel egy új vonat fog közlekedni Arad felé. Az új vonathoz közvetlen csatlakozása lesz a bucuresti és budapesti gyorsvonatokhoz.

— A parasztpárt propagandája a Bánáthban. A parasztpárt bánáti tagozata ma Timisoarán bizalmas értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy propagandával dolgoznék ezentúl és különösen a román parasztpárt érdekeinek megverik az amerikai románságot és a romániai sváb parasztokat.

— Német hajóársaságok perlik Amerikát. Berlinből jelentik: A Hapag és a Norddeutscher Lloyd hajóársaságok követelést nyújtottak be az Egyesült Államok bíróságához, amelyben a háború folyamán elkobzott hajóikért körülbelül ötszáz millió dollárt követelnek. A Norddeutscher Lloyd 98 millió dollárt követel azokért a hajóikért, amelyeket az Egyesült Államok a háború kitörésekor birtokába vettek. A követelést azzal indokolják meg, hogy a személy- és teherszállító hajókat nem lett volna szabad elkobozni, mert magántulajdonok képezték.

— Az Ulain-pör egy vádlottját Münchenben letartóztatták. Berlinből táviratozzák: Müncheni hivatalos jelentés szerint a budapesti Ulain-pörből ismert Döhmelt a bajor határon letartóztatták a megszálló franciák javára elkövetett hazaárulás miatt.

— Baleset. Szang György 15 éves fiú a timisoarai ipariskola tanulója ma délelőtt leesett az iskola lépcsőjéről, súlyos belső sérüléseivel kórházba szállították.

Párisban döntöttek a magyar kölcsönről.

Elfogadták a londoni határozatot.

Párisból táviratozzák: A jóvátételi bizottság február huszonegyedik határozatához képest a magyar Kormányhoz levelet intézett, amelyben hangoztatja, hogy a legteljesebb és a legrokonszenvesebb figyelmet szentelte a Magyarország pénzügyi ujjászületésére vonatkozó tervnek, amelyet a pénzügyi bizottság dolgozott ki és a Nemzetek Szövetségének tanácsa hagyott jóvá. Hogy a tervbe vett ujjáépítési kölcsön, valamint az előzetes rövidlejáratu kölcsönök kibocsajtása sikeresen és a tervben megállapított módon történhessék, szükséges, hogy ebben a kérdésben a határozatot legközelebb meghozzák. Az egyik a jóvátételek javára fennálló előjog felüggesztését célozza a magyar kormány bizonyos jövedelmei tekintetében. A másik megállapítja, hogy a tervbe vett ujjáépítési kölcsön törlesztéséhez szükséges idő alatt Magyarország minő fizetéseket és szolgáltatásokat teljesítson a békeszerződésből rájáró kötelezettségek címén. A levél hangsúlyozza, hogy ha megkapja a bizottság a választ, azonnal kész meghozni a tervbe vett két határozatot. A magyar Kormány ilyen módon lehetősége nyílik arra, hogy megszerezze azt a

pénzügyi segítséget, amelyet a Nemzetek Szövetsége mulhatatlanul jelentett ki Magyarországnak ujjáépítése érdekében.

Párisból táviratozzák: A jóvátételi bizottság tegnap határozata diplomáciai és politikai körökben nagy meglepetést keltett. Most már hangsúlyozzák, hogy semmi sem áll útjában többé Magyarország ujjáépítésének.

Tegnap délután báró Károlyi Frigyes párisi magyar követ, volt pénzügyminiszter megjelent a jóvátételi bizottság előtt és felvilágosításai után a bizottság egyhangulag bizta meg határozatát.

A zálogjogokról való lemondás husz évre érvényes, husz év letelével azonban újból megújítható. Másodszor a bizottság megállapította azokat a fizetéseket, amelyeket Magyarországnak az első husz év alatt a jóvátételi számlára teljesíteni kell. A fizetési teljesítés programja teljesen meg egyezik a Népszövetség által kidolgozott javaslatl. A határozat meghozatala után Korányi közölte a bizottsággal, hogy a magyar kormány részéről szükséges felhatalmazásoknak birtokában van és ezért kijelenti, hogy a bizottság határozatait elfogadja.

— Halálozás. Gruber Károly, az Aradi Hiteibank és Takarékpénztár volt igazgatója tegnap este meghalt. Az aránylag fiatalon elhunyt széleskörű rokonság gyászolja. Temetése szombaton délután öt órakor lesz a felső temető halottas házából.

— Letartóztatott tisztviselő. Marinescu Nicolai, az aradi munkafelügyelőség egyik tisztviselője ellen — mint jelentettük — súlyos vádak tartalmazó feljelentés érkezett. A feljelentés szerint Marinescu csak akkor adta ki külföldi munkásoknak a tartózkodási engedélyekhez szükséges igazolványt, ha azért a munkaadó nagyobb összeget fizetett. Marinescu ellen a rendőrség megindította a vizsgálatot és a kompromittáló tanuvallomások alapján ma letartóztatták a gyanúsított köztisztviselőt, akit átkísértek az ügyészség fogházába.

— Gyilkosság Galsán. Borzalmas gyilkosságról érkezett jelentés az aradmegyei Galsa községből az aradi királyi ügyészséghez. István János galsai gazdálkodó régóta közös háztartásban élt Brailica Florica odaváló asszonnyal. Tegnap István János felment a csendőrpáncsnokságra, ahol bejelentette, hogy feleségét lakásában holtan találta. A csendőrség a hatósági orvossal kiszállt a helyszínre, megállapították, hogy Brailica Florica nem természetes halállal halt meg, hanem gyilkosság miatt esett áldozatul. Testén szúrásoktól eredő sebeket találtak. Mivel az a gyanu, hogy a gyilkosságot vadházastársa, István János követte el, egyelőre őrizetbe vették és beszállították az aradi ügyészség fogházába.

— Per külföldi valutáért. Az aradi törvényszéken Ornstein Árpád táblabíróval ma perfelvételek voltak. A Schencker és társa szállítási cég 29 angol font és 2000 szokolért pert indított. Winternitz Jenő, a Deutsch Testvérek cég tulajdonosa ellen, aki áruk szállításáért tartozik a vállalatnak

— Elkészült utlevelek. A timisoarai utlevélosztálynál a következők vehetik át elkészült utleveleiket: Stianandits Karolina Satumas, Krémer Ágost Timisoara, Szegő Sándorné Timisoara, Szegő Sándor Timisoara, Rónyi Rezső Bánlak, Alföldi Géza dr. Timisoara, Laping Mihály Comlosul-mic, Fraunhoffer János Comlosul-mic, Weinmann Leo Timisoara, Szécsi Sándorné Timisoara, Szécsi Sándor Timisoara, Hollinger Miklós Timisoara, Varga Rozália szül. Borbély Valkány, Mezey Rozália Neudorf, Csámszky Tekla Neudorf, dr. Roster János Buziás, Kirschner József Timisoara, Kirschner Cornelia Timisoara, Krausz Hilda Timisoara, Krausz Bernhard Timisoara, Friedmann Viktor Timisoara, Bonyhádi Andor Aradul-nou, Bonyhádi József Aradul-nou, Virág Mihály Cataia, Kiss Mihály Ciacova, Szalay Edith szül. Krausz Timisoara, Schwarcz József Timisoara, Giurgiu Zsiva Timisoara, dr. Faber Márkus Timisoara, Göllner Anna Timisoara, Ros ter Miklós Grabati, Stupary Julianna szül. Filisán Cenadul-mare, Szalantay Elemér Lovrin, Baksai Rozália szül. Telek Alios, Ciocán Petru Vinga, Sallay Ernő Timisoara, Steiner Julianna szül. Löwy Timisoara, dr. Kinsky Jenő Timisoara, Bedő Rozália Timisoara, Ferenczsin Nicolae Timisoara, Berg Sarlotta szül. Kohn Timisoara.

— Elitelt soffőr. Zifi József aradi járásbíró Dirlea Demian soffőrt gyorshajtásért 1000 lej pénzbírságra ítélte. A soffőr ellen Filotti Zamfir aradi rendőrprefektus tett feljelentést.

— A muzikus tragédiája. Rác Zsolt Árpád, a timisoarai Rác Gusztó zenekarának cimbalmosa tegnapelőtt egyik kávéházban rosszul lett, hazaszállították és tegnap este nagy kínok között meghalt. Az ügyészség elrendelte a hulla felboncolását, mert az a gyanu, hogy mérgezés áldozata lett.

— Elfogtak egy veszedelmes elmebeteg. Az aradi államrendőrség ma délelőtt egy gyanúsán viselkedő embert tartóztatott le. Az illető hangosan beszélgetve ment végig egyedül az utcán, majd többeket megszólított. Előállították a rendőrségre, ahol kiderült, hogy Kis Jánosnak hívják, veszedelmes elmebeteg és a temesvári kórház elmeosztályáról szökött meg. A rendőrség ma visszakísérte a széncsétlen embert Temesvárra.

— Bucurestii villamosarak. Bucurestiből jelentik: A főváros tanácsa jóváhagyta a villamos vasutak viteldíjának felemelését. Az új tarifa szerint a vonaljegy ára 5 lej, a szakaszjegy pedig 3 lejbe kerül.

— Három havi fogház erkölcsellen merényletét. A timisoarai törvényszék ma tárgyalta a Popescu tanács A. timisoarai kereskedő büntnyét, aki még 1921. őszén erkölcsellen merényletet követett el egy kilenc éves leánya ellen. A kereskedőt három hónapi fogházra ítélték.

— Ingyen mentőkúrus. A timisoarai önkéntes mentőtársulat egy 4-5 hétre terjedő román, magyar és német nyelvű ingyenes mentőkúrust rendez március hó 10-től kezdve. Mindazok (hölgyek is), akik az első segélynyújtást gyakorlatilag is elsajátítani kívánják, jelentkezzenek a timisoarai mentőállomáson, Belváros, Str. General Grigorescu (Ferenc József-u.) 2. szám alatt.

— Lakásvitából súlyos testisértes. Lazarovics Milan timisoarai ügynök. Tirol ucca 31. szám alatt levő lakásán lakásüggyből kifolyólag összeszólalkozott Koba József tisztviselővel. A szóváltásból verekedés támadt és a tisztviselő úgy elverte Lazarovics Milánt, hogy súlyos sérülésekkel szállították a kórházba.

— Zsaroló budapesti detektívek. Budapestről táviratozzák: Az egyik tevéallalat igazgatóját, Fried Arturt két detektív Székely Ágoston ügyvédrel szövetkezve meg akarták zsarolni azzal az ürüggyel, hogy névtelen feljelentés érkezett ellene. Ötvenmillió koronát követeltek tőle, azonban az igazgató nem fizetett, ellenben fel jelentette a zsarolókat, akiket a rendőrség ma letartóztatott.

— Kifizetik Lujza hercegnő osztrák adósságait. Brüsszelből jelentik: A belga felebbezési bíróság ma hozta az ítéletet abban a perben, amelyet Lujza hercegnő ellen indítottak a hitellezői. A bíróság ítélete szerint azokat az adósságokat, amelyeket Bécsben szerződés mellett csinált és amelyek megegyezés szerint osztrák koronában fizetendők, osztrák értékben kell kifizetnie, a napi kurzus szerint.

— Jelmezek Faludi Károly színésznél Arad, Strada Misloc (Közép-ucca) 22. szám.

— Február 24-én tartja a női felső kereskedelmi iskola műsoros estélyét a Crucea Alaban.

— A nagy Uferini és híres társulata hétfőn érkezik különvonaton Aradra. A nagy világlapok ítélete szerint Uferini a világ legnagyobb illuzionistája. Hozzá hasonló mutatványokat eddigéle még senki nem produkált. Uferininek óriási podgyása van és nagyszerű díszleteivel a talányok és csodák egész hatalmát jelenti. Uferini majdnem valamennyi európai fejedelem udvari bűvésze. Így érthető, hogy városunkban is Uferini estéi iránt óriási érdeklődés mutatkozik. Városszerte ma már szájról-szájra száll az Uferini név, amely diadalmasan meg fogja liódtani városunk egész közönségét. Uferini nem sablónos, elavult bűvészmutatványokat produkál, hanem egészen új, sohasem látott mesteri dolgokkal lepi meg a közönséget. Szerdán este fél 9 órakor a Kulturpalota nagytermében nagy premierest, a melyre már csak kevés számú jegy kapható Bloch papírútleiben. Uferini március 2-áig bezárólag játszik Aradon társulatával.

— Értesítjük a n. é. sörfogyasztó közönséget, hogy a Temesvári Sörfőzde r. t. „Rekord Speciala“ söre az előre nem látott nagy kereslet folytán teljesen kifogyott. Forgalomba került ellenben a hasonló minőségű duplamaláta „Corvin“ sör, a gyár tavaszi különlegessége, mely minden bizonnyal ugyanolyan általános kelendőségnek fog örvedeni, mint a „Record Speciala“ sör.

— Baruch Ernő dr., Halban tanár bécsi nőgyógyászati osztályának és a berlini am Urban szülészeti intézetnek v. műtőorvosa, több évi tanulmányut után, nőgyógyászati és szülészeti működését megkezdte. (Diatermia kezelés, hólyagtükrözés.) Rendel 10-11 és 3-5. Timisoara, Józsefváros, Horgony-ház. Bejárat Bonnáz-ucca 21. és Begabalsor.

— Béreljen Kerpel könyvtárában Aca de Barbu a cluji (kolozvári) opera művésznője e hó 26-án este 8 és fél órai kezdettel az aradi Kulturpalota nagytermében tartja egyetlen dal- és ária-estélyét. Jegyek a Libraria Diecezanában és Scherhagnál, este pedig a jegypénztárban kaphatók.

— Az „AMTE.“ nagy bálja február 23-án a Központi szálló összes termeiben. Akik tévedésből meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, jelentsék Maidt Emil cégnél. Tagoknak a tagsági igazolvány meghívóul szolgál.

Legfinomabb fraok egyszer lett felvéve félárban
JAKABFFYNAL
ARAD. MINORITAPALOTA.

KÖZGAZDASÁG.

Miért káros a lej hirtelen emelkedése.

Megbéníthatja az egész gazdasági életet. — Előttünk áll Csehszlovákia példája. — Egy előkelő pénzember nyilatkozata.

(Saját tudósítónktól.) A lej hirtelen, ugrásszerű emelkedése még mindig a legaktuálisabb cseménye a gazdasági világnak. Ilyen nagyarányú és szinte máról-holnapra történő emelkedésre még nem volt példa és éppen ezért éri készületlenül a kereskedelmi, ipari és pénzügyi érdekeltségeket, amelyek az elmúlt hónapok folyamán a stabilitásnak mutatkozó 295-300-as kurzusra rendezkedtek be. A kormány látva a gyors emelkedés káros voltát, rendszabályokat léptetett életbe, hogy utját állja az ujabbi gyors emelkedésnek, aminek hatása már a mai zürichi borsdebejelentésekből is kitünik. Tájékozódni akartunk ebben a rendkívül fontos kérdésben és kérdést intéztünk egy általánosan ismert előkelő pénzügyi szaktekinél. Informátorunk logikusan magyarázza meg a lej emelkedés káros hatását és a következőket mondja:

— A lej hirtelen, lassu átmenet nélküli emelkedése mindenekelőtt a kivitelre káros, sőt egyes dolgokban formálisan megbénítja azt. A kivitelre szánt árukat külföldi devizában fizetik, azok beszerzése illetve előállítására már lejben lesz számítva. Ha most már a gabonáért és lisztért ugyanannyi cseh koronát, a marháért és husért ugyanannyi osztrák koronát, az egyéb cikkekért pedig ugyanannyi svájci frankot vagy angol fontot kapunk mint eddig, az exportör pedig a lej emelkedése folytán ezekért a devizákért jóval kevesebb lejt kap mint eddig, akkor az export las-

satlánt veszteséggel jár, nem versenyképes a külfölddel és megcsappan. Ezáltal azonban nemcsak az exportörök veszítenek, hanem veszt az állam is, amely magas kiviteli illetékekre rendezkedett be, mert a készlet vagyononként 35 ezer, a szarvasmarhánál pedig darabonként 8000 lej a kiviteli vám.

— De káros a lej hirtelen emelkedése a kereskedelemre is, mert a lej további emelkedésében bizva, a vásárlásban tartózkodás áll be és a forgalom redukálódik. Káros a lej emelkedés azokra is, akiknek a külföldről beszerzett és kifizetett árukészleteik vannak, amelyeket azok, akik ezután vásárolnak, olcsóbban szereznek be, míg az előbbiek tetemes veszteséget szenvednek. A csehszlovákiai tömeges ipari és kereskedelmi összeomlások eléggé elrettentő példát szolgáltatnak arra nézve, hogy a valuta hirtelen emelkedése milyen következményekkel járhat. Ezért a román kormány megtalálta a helyes utját annak, hogy a lej már hónapok óta stabilizáltassa és most is helyesen teszi, hogy a lej hirtelen emelkedésének, amelyet csak a külföldi spekuláció idéz elő, utat vágjon. Ha a lej progresszív módon emelkedik és időt enged mindig a kereskedelemnek, és általában a gazdasági életnek, hogy az emelkedéshez mérten rendezkedjék be, az csak hasznos lehet, de átmenet nélküli kilengések gúzsba köthetik az egész román gazdasági életet.

A letört export.

(Az emelkedő lej megbénította a kivitelt.)

(Saját tudósítónktól.) A mai állatvásáron feltűnően nagy volt a felhajtás. Meglepő volt, hogy dacára a gyenge keresletnek és a lej emelkedésének, amelytől az élő állatok árak esését várták, olcsóbbodás nem történt. Az árak nem változtak és úgy a szarvasmarha, mint a sertés ugyanannyiért kelt el, mint az elmúlt hetekben. A gazdasági közönség abban reménykedik, hogy a kormány hamarosan le fogja szállítani a kiviteli vámkat és akkor is áron exportálhatják az állatokat. A Köziöny munkatársa ma beszélgetést folytatott egy közgazdással, aki elmondotta, hogy az utóbbi időben figyelemmel kísérte a romániai állatexportot és a külföldit és meggyőződött arról, hogy az export különösen kurtison keresztül állandóan csökken. A lej gyors emelkedésének következtében az utol-

ső héten összesen három vagon szarvasmarhát exportáltak Romániából külföldre, mert az olcsó valutájú Bécs nem bírja megfizetni a folytonosan dráguló lejt. Érdekes, hogy ezzel szemben Jugoszláviában állandóan emelkedik az élő állat export. A jugoszláv kormány teljesen beszüntette a kiviteli vámkat, úgy, hogy az exportörök sokkal alacsonyabb árakon tudják külföldre szállítani a szarvasmarhát, mint a román kereskedők. Jugoszláviában azonban gondoskodás történt arról, hogy a növekedő állatexportot ne érezze meg a lakosság. Az exportörök kötelezték arra, hogy megfelelő mennyiségű élő állattal lássák el a városok és községek lakosait. Ugyanakkor leszállították a husárakat, úgy, hogy Jugoszláviában ma sokkal olcsóbb a hus, mint Romániában. Az exportörök szívesen bocsátanak a lakosok rendelkezésére olcsó áron szarvasmarhákat, mert tudják, hogy kiviteli vámk megszüntetése következtében bu-

Megérkeztek a tavaszi szezon legújabb szövetújtonságai

Coovercots, Ripsz, Crepe Toor és Crepoon kabát és kosztüm-szövetek minden színben,
Óriási választékban paplan selymek és selyem szaténok.

W. MISSIR FII & Comp. S. A. divatáruháza, Aradon.

sás hasznát huznak az exportált állatokon.

= Tilos idegen valutában számlázni. Az aradi pénzügyigazgatóság-hoz ma a pénzügyminiszteriumtól rendelet érkezett, amely szerint az igazgatóságnak a legszigorubb ellenőrzést kell kifejtetni, hogy gyárosok és kereskedők áruikat csak lejben számlázzák. A rendeletet a miniszterium a központi devizaellenőrző hivatal előterjesztésére adta ki és szigorúan tiltja a beltöldi forgalomban idegen valutában való számlázást. Kivételt képeznek azok, akik áruikat külföldre adják el, mert ezek idegen valutában is számlázhatnak.

= Az adóvallomások benyújtása. Az aradi pénzügyigazgatóság ma rendeltet adott ki, amely szerint ellenőrzik a köztisztviselőket, akik az állampénztárból vagy annak útján kapják járandóságait, hogy adóvallomási kötelezettségüknek eleget tettek-e? Akik elsejéig nem adták be ezek közül adóvallomást, azoknak az illetményt visszatartják, illetőleg kifizetését függőben tartjuk. A köztisztviselőknél az igazgatóság rendelete szerint elsejéig még módjukban van adóvallomást beadni.

= Módosították a kamionázs-rendeletet. A Kereskedelmi és Iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét a Monitorul Oficial 19. számában megjelent 207. számú decret lege-re, amely módosította az 1922-ben kiadott sérelmes kamionázs-rendeletet. A most kiadott decret lege szerint mindazok a cégek, amelyek a rendőség által kiállított bizonyítvánnyal igazolják, hogy saját fuvarral bírnak, a címükre érkezett árukat a vasuti raktárból hazaszállíthatják. Ha azonban e cégek egyetlen egyszer is elmulasztják a fekbérmentes időn belül hazaszállítani áruikat, mindenkorra elveszítik eme jogukat.

= Általános árcsökkenés az aradi piacon. A mai aradi hetipiacon ismét estek az árak, úgy, hogy például a tojást ma már 1.40—1.50 lejért lehetett kapni. A piac meglehetősen élénk volt. Árak: tojás 1.40—1.50 darabon kint, száraz bab 12—14 lej, vaj 70—80 lej kilogrammonként, tejfel 20 lej, tej 6 lej literenként, zöldség 6—7 lej csomónként. Az állatvásáron nagy felhajtás volt, az árak itt is estek. A nagy kínálattal szemben alig volt kereslet, mert a vevők az árak csökkenését várják. Mai árak: marha 12—13, sertés 32—34 lej kilogrammonként élősúlyban.

Temesvári valutaárak. Február 22.) Newyork 188, dollár 189, London 815, angol font 825, Páris 8.15, francia frank 9, Milano 8.16, lira 8.20, Zürich 33, svájci frank 33.25, Prága 5.50, szokol 5.65, Belgrad külföldi 2.35, beltöldi 2.30, dinár 2.25, Budapest külföldi 180, beltöldi 400, magyar korona 400, Bécs 375, osztrák korona 360.

Bucurestli tőzsdezárlat. (Február 22.) **Kifizetések:** Páris 7.70, London 800, Newyork 185, Milano 8.04, Zürich 32.25, Bécs 0.0026.75, Prága 5.40, Budapest 0.0050.

Valuták: Napoleon 700, leva 1.30 török lira 0.95, angol font 7.80 francia frank 7.60, svájci frank 32, lira 7.60, drachma 3.20, dinár 2.25, dollár 185, lengyel marka 0.00020, osztrák korona 000.27, magyar korona 0.00.35, szokol 5.20.

Zürichi nyitás. (Február 22.) Amsterdam 215.75, Newyork 577.50, London 2492, Páris 24.45, Milano 24.92, Prága 16.80, Budapest 1.60, Belgrad 7.25, **Bucuresti** 3.22, Bécs 0.0081.25.

Zürichi zárlat. (Február 22.) Amsterdam 215, Newyork 577.50, London 2492, Milano 24.95, Prága 16.80, Budapest 0.0150, Belgrad 725, **Bucuresti** 3.22.50, Bécs 0.0081.25.

Budapesti devizaközpont jegyzése. (Február 22.) Belgrad 780—830, **Bucuresti** 350—370, London 268600—285100, angol font 269.200—285.700, Milano 2690—2855, lira 2710—2875, Newyork 62250—66100, dollár 62550—66400, Páris 2635—2800, francia frank 2665—2830, Prága 1810—1925, Bécs 87.50—92.90, Napoleon 215600. A pénz árfolyamok netto értendőek, a felár megszűnt.

Budapesti értéktőzsdezárlat. (Február 22.) Magyar Hitel 835 ezer, Osztrák Hitel 279.000, Salgó 855.000, Rima 180.000, Ganz Danubius 5.000.000, Kőszén 3.850 ezer, Szlavónia 125.000, Kereskedelmi Bank 1.820.000, Schlick 110 ezer, Cukor 4.000.000, Ófa 740.000 Hazai Takaréki 5.600.000.

Hotel Splendid
TIMISOARA
(Temesvár) Jószóváros. Telefon 22—62
8 percrenyire a főpályaudvartól, újonnan épült elsőrangú modern család szálló átutazóknak. Mérsékelt árak. 715

Aradi mozi hírek.

* Szombaton és vasárnap a hatalmas erejű Sámsonnak, az akrobatának életét vízi filmre az Uránia mozgóképszínház. Sámson jómódú földbirtokos családnak a gyermeke volt, de apja tönkrement s kenyerkereset után kellett néznie. A színházhoz egy véletlen, a sors szeszélye dobta; egy cirkszigazgatónak a leányát nagy életveszély fenyegette s ő borzalmas ereje segítségével mentette meg. Majd a cirksz szépségét, akit elraboltak, menti meg. A kép minden jelenete izgalmas és érdekfeszítő.

* A gyermekek kedvence: Mackó ur mutatkozik be vasárnap délelőtt tízenegy órakor hatalmas film kere-

tében az 'Apolló mozgószínház matinéján. Az ifjúsági előadásra jegyek elővételben az 'Apolló mozgószínház pénztáránál válthatók: Páholylülés 12, emeleti zsölye 12, földszinti zsölye 10. I. és II. hely 5 lej.

* Tomboló siker, művészi elismerés fogadta mindenütt a művelt Nyugatban Materlinck megfilmesített hatalmas drámáját: a Monna Vannát. Az aradi bemutató, amelyet zsufolt nézőtér nézett végig, csak pár napos állomás az utóbbi évtizedek legnagyobb szerűbb filmjének diadalútjában. A kép a tizenötödik század legszebb részét varázsolja elénk. A film drámai hatása csodálatos; minden jelenet külön esemény, mely tökéletes befejezéshez ér el. Az aradi Apolló közönsége a legnagyobb elismeréssel fogadta a grandiózus képet, mely hétfőig marad műsoron. Az előadások kivételesen 5. 7 és 9 órakor kezdődnek.

HENRY FORD milliárdos
Önéletrajza aroképével. :: :: :: ::
1928 Kelet hírlapirodában, Arad.

Haladás.

(Egy jótékonycélu kulturegyesület megakadályozott működése.)

(Panaszos levél!) Kaptuk a következő levelet: Az egyetemes emberi kulturának tett megbecsülhetetlen szolgálatot a Haladás című aradi jótékonycélu kulturtársaság amely hetenként tartalmaz műsorral terjesztette a tudást és felvilágosította. Az aradi erkölcsi nevelés hathatós tényezője volt ez az egyesülés, amely alig néhány lejes önkéntes adakozások fejében szerzett értékes és kellemes órákat az egyesület kulturdelutánját látogatóknak. A Haladás egyike volt Arad legnépszerűbb intézményeinek, amit bizonyított az a körülmény, hogy minden előadására zsufolásig megtelt szombaton esténként a Kulturpalota nagy terme. Az önkéntes adakozásokból befolyt összegeket jótékonycélu célra használták fel, mindig szükség szerint, a legtöbbszert a szegényház lakóit részesítették hasznos és gyakorlati értékű adományokban. Ezeknek a lerongyolódott embereknek vásárolt a Haladás pénzéből, nemzetiségi és vallási különbség nélkül jó és meleg ruhákat. A szegényház lakói azonban egy idő óta nélkülözni kénytelenek a Haladás jótékonyágát, mert az egyesület működése elé érthetetlen okokból olyan akadályokat gördítettek, amelyek tökéletesen megbénították. A Haladás pódiumán mindenki szóhoz jutlított, aki Kulturális és művészi szempontból érdekeset tudott nyújtani és most elnémult a szó ezen a pódiumon. Az illetékes hatóságokat kérjük, hogy hassanak oda, hogy ez az egyesület ismét akadálytalanul folytathassa áldásos működését.

Eddig a levél. A magunk részéről azt hisszük, hogy egy szabályszerűen engedélyezett jótékonycélu kulturegyesület működése elé

senki sem gördíthet akadályt és ha valahol bármilyen címen is nehézségeket támasztottak volna, bizonyos, hogy az illetékes hatóságok a panasz nyomán sürgősen helyreállítják a jogfolytonosságot.

LEGUJABB.

VISSZAADJAK NÉMETORSZÁG GYARMATAIT.

Párisból táviratozzák: A L'Intrensigeant írja, hogy a szakértő bizottság egyik tagja szerint néhány szakértő azt ajánlotta, hogy Németországnak adják vissza a gyarmatait és ezzel adják meg neki a lehetőséget arra, hogy költségvetését hozza rendbe.

POINCARÉ FELAJANLOTTA LEMONDÁSÁT.

Párisból táviratozzák: A szenátus a kormány választási javaslatát 150 szavazattal 134 ellenében megszavazta. A kormány helyzete a szavazás során veszélyben forgott.

Berlinből táviratozzák: A Vortwärts írja, hogy párisi parlamenti körökben erősen tartja magát az a hír, hogy Poincaré tegnapi szenátusi győzelme után Millerand köztársasági elnöknek kijelentette, hogy győzelménél olyan kis többséget ért el, amely után nem tud tovább kormányozni és ezért felajánlotta lemondását. Bizonyosra veszik, hogy Millerand a lemondást elfogadja.

Írók kabinetje.

(Írókból áll az új angol kormány.)

(A Közlöny londoni levelezőjétől.) Talán még nem volt a világon olyan kormány, amelyben anynyi író foglalt volna helyet, mint Macdonald kabinetjében. Maga Ramsay Macdonald Anglia második író-minisztere. Az első tudvalevőleg Disraeli volt. Néhány miniszter kivételével azonban a kormány összes tagjai az előtt könyvet és röpiratot írtak. Macdonald a Britisch Museum katalógusa szerint eddig több mint 30 könyvet írt. Legfőbb szocialista agitációs röpiratokat adott ki, azonban mintegy tíz tudományos könyvet is. Macdonald után Sidney Webb következik, aki feleségével együtt 25 vastos kötetben megírta a szakszervezeti mozgalmak történetét. Snowden 12 könyvet írt financiaális kérdésekről. Lord Haldane hét filozofiai tanulmányt, lord Parmoore pedig két jogi munkát adott ki. Noel Buxton vastos könyvekben számol be balkáni utazásairól. A többi miniszterek is legalább egy-két könyvet írtak, úgy, hogy az új kormányt bátran nevezhetjük az írók kabinetjének.

KÖCSY JENŐ
író.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

Sámson az akrobata. Cirkusz film Luciano Albertinivel ma szombaton utóljára az Urániában.

SIR A GYERMEKE? Miért nem használ **HÖFER**-gyermekhintő-ort és **HÖFER**-gyermek-krémot? Lloyd 2944 1927

MONNA VANNA
 Tragédia a renaissance kor-
 ból PAUL WEGENERREL még
 ma szombaton, vasárnap és
 hétfőn az
APOLLOBAN

NEM IS HISZI

milyen meg-
 könnyebülést
 nyújt sok visz-
 tagságunk közepé-
 te a DIANA sósbor-
 szesz, állandó használat
 Szervezetünk állandó
 képességét már ko-
 ra ifjúságunktól
 fogva ápolni kell
 Semmiféle
 szerrelsem
 érhetjük

est
 elolyan
 biztosan
 mint

830

DIANA sósbor-szesszel.
 Kapható mindenütt!

Három ujszó:

HALKONSERVEK a LEGIOBBAK.
 Gyártja: „KALLA” halkonservgyár Timi-
 soara. Kaphatók minden fűszer és csemege-
 kereskedésben. 311

Purgly László

gazdaságában Sofronián
 I-ső rendű zabos buk-
 könyvetőmag waggon
 és kisebb tételekben

kapható.

Riparia Portalis

és elsőrendű szőlő-olt-
 ványok kaphatók. Cim:

őzv. Löbl Gyuláné, Arad,
 Piața Avram Iancu No. 17.

Vashordókat

200, 400, 500, 600 és 700
 liter űrtartalommal
KRUPP & DOWIN gyártmány
 minden mennyiségben legolcsóbban szállít:
Kálmán A. Műszaki
 Irodája,
ARAD, Piața Catedrală 5.
 Telefon: Sürgönyeim:
 9-99. „Kálmán Arad”

Apró hirdetések.

Levelezés.

OICAM! Kérlek, adjál pontos napot és
 órát a lap utján, hogy a szokott helyen
 mikor láthatlak viszont? Csókol: Miód.
 1161

Alkalmazás.

HÁZISZOLGÁ. jó munkás, jó bizonyít-
 ványal felvétetik. Cim az Aradi Köz-
 löny kiadóhivatalában. 1064

FEHÉRNEMŰ VARRÓNÓ házakhoz
 ajánkozik. Cim Arad, Str. Ghiga Voda
 2. szám, az izraelita szeretetház mel-
 lett. 1149

KÖZÉPISKOLÁT végzett fiatalember
 gyakoronoknak felvétetik Aradi Vasipar
 R.-T. vasöntöde és gépgyár Arad. 1066

GYERMEKTELEN házaspár házmesteri
 állást vállalna. A nő esetleg szakácsnői
 teendőket végezne. Cim Arad, Str. Crisan
 (Karolina-uca) 8., házfelügyelőségnél.
 1151

SZÁLLITÁSI szakmában jártas aqizitort
 azonnali belépésre akceptálunk. Cim Gerő
 és Friedmann, Arad, Piața Avram Iancu
 No. 12. 1185

KÉZI LEÁNY, angol női szabóságához és
 tanuló leány felvétetik. Wolmuth, Arad,
 Str. Barițiu 6-8. (Rákóczi-u.) 29-8. 1156

INTELLIGENS. idősebb nő házvezető-
 nőnek kerestetik regátba. Cim Wallinger
 hirdetőjében Arad. 15.015

Vétel és eladás.

GYÖNYÖRŰ szmirna szőnyeg, háló és
 szalon butorok, szőnyegek, asztalnemű,
 kézimunkák, butorok, scheslon, össze-
 csukható vaság, gyermekkosci, magas
 gyermekszék, csillár, hintáló, gyermek-
 bicikli, stb. eladó. Arad, Str. Consistoriu-
 lui 12. (Batthyány-uca 23.) I. em. jobb.
 1000

HOFHER magánjáró cséplőgép sűrűszen
 eladó Páncotán, zsidótemplom mellett.
 Szépe. 1159

MINDENEMŰ kőműves szerszám el-
 utazás miatt eladó. Bővebbet Bettis An-
 drásnál Páncota. 1155

JÓ állapotban levő rövid zongorát meg-
 vételre keresek. Cimeket „Zongora” jel-
 igére Kelet hírlapíródába Arad kérek.
 10.020

RÖVID fekete zongora igen olcsón sűrű-
 szen eladó. Arad, Piața Sf. Sava (Ke-
 lemen-tér) 5. 16.009

PERZSA és egyéb szőnyeget, butoro-
 kat, antik tárgyakat, ezüstneműt, fehér-
 neműt, kézimunkát, festményeket, disz-
 tárgyakat bizományba veszek. Arad,
 Strada Consistoriului 12. (Batthyány-uc-
 ca 23.) I. em. jobb. 1000

JÓ háziszappan olcsón eladó. Cim Arad,
 Strada Rațiu (Sarlou Dumokos-uca) 86.
 szám. 1147

Megérkeztek
 férfi, női és
 gyermek **ruhazövegek**
 feltűnő olcsó árban

FREDET világos norvég csakmát-
 oha Marke AARSæther, görvélykóros,
 tüdőbajos, illetlen, sápadt, angolkóros,
 gyenge gyermekeknek és felnőtteknek.
 Dr. Földes gyógyszerár Arad. 14138

RONGYOT keresünk megvételre. Cim
 az Aradi Közöny kiadóhivatalában. 600

Ingatlan.

EGY szőlő eladó Covasint községben
 7-es megállónál. 7% kataszteri hold sző-
 lő, pince, felszereléssel, lakással, 140
 Hlitr. borral együtt. Cim Schenk Victor
 Santana. 1160

ZIMANDUJFALUN eladó egy ház 6
 hold szántófölddel együtt. Cim Lajos
 Mihály Zimándujfalu. 1164

BELVÁROSI gyönyörű magánház, el-
 foglalható négyszoba, elő-, fürdő-, cse-
 lédszobával, parkirozott udvar, nagy
 kerttel, 700 öles telekkel eladó. Uranus-
 iroda Arad, főpostával szemben. 16.009

Uzletek.

SIRIAN 138-as számú ház, melyben egy
 berendezett vas- és fűszerüzlet is van,
 sűrűszen eladó, avagy bérbeadó. Üzlet-
 berendezés külön is eladó. Cim őzv.
 Kreitler Vilmosné. 1152

Az előkelő világ csak Dr. Dupré fele

BOUQUET ORIGAN

Groglott János
 fűszer és csemegeüzletében
 Arad, Str. Brancovici 3. (Lázár V.-u.)
 Állandóan elsőrendű
 fűszer és csemegeárak
 kaphatók a legolcsóbb napi áron pontos
 kiszolgálás mellett. 15015

Eiselénél ARAD, Str. Meștau (Föray-uca) Husaydi-Palóta

Butorokat részletre kedvező
 fizetéssel feltételek mellett **Garai Károly** butor raktárából.
 487 beszerezhető ARADON, Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.) 5/12.

FRANCIA-HAJÓZÁSI TÁRSASÁG. —: Direkt vonalak átvezetés mellett.
 CONSTANTA direkt NEWYORK. CONSTANTA—JAFFA—MARSEILLE.
 CONSTANTA—CANADA. CONSTANTA—DEL-AMERIKA
 Felvilágosításokért és jegyek hánt lehet érdeklődni: 77
„SARNIA” Pasagiul Comedia, BUKAREST és „Reclama”, Cluj.

A Katonai Strandfürdő

Igazgatósága 1924. évi
 furdöldényre, Aradon,
 a Strada Romanului
 (Zrinyi-u.) 18. sz., I. em.
 alatt naponta 2 órá-
 tól 4 óráig megkezdí

bérleti előjegyzéseit.

A régi bérlők kabin-
 jai március hó 1-ig
 fentartatnak. 1039

Importőrök, iparosok, nagykereskedők
60—90 napi nagyobb hitelt
 kapnak, akik nagyobb cégeket képvil-
 selnek, a következő árak megrende-
 lésénél: 1011

Rézgálc, garantált 98/99%
 Kén, szicíliai, minden minőségben
 Raffia, la. és extra Mayunga
 Gyanta, francia
 Naftalin, la. fehér, pikkelyes
 Lithopone, 30%
 Salatkáli-cetsav 80%
 Kérjen ajánlatot!

Technisch-chemische Handelsgesellschaft mb. H.
 WIEN, I. Fleischmarkt 1.
 Telefon: 70230. Távirati cím: Technochem.

TRANSATLANTIQUE
 FRENCH LINE

HAVRE—NEW-YORK

Gyorspostajáratok
 KANADA—KUBA—MEXIKO—
 NEW—ORLEANS—HAITI—
 ANTILLAK—ÉSZAKAFRIKA
 felé.

Felvilágosításokat nyújt:
Soc. „SARNIA”
 Pasagiul Comedia, BUCUREȘTI
 és „RECLAMA” Cluj.
 „Rador” No. 910. 457

Nagy helybeli ipari vállalatnál

mozdonyvezető, vizgá-
 zott előfűtő, kecskák-
 tos, vincieller és kertész
 feleltetik.

Cim az Aradi Közöny kiadóhivatalában.

Háziasan készített berkómentes
savanyu-káposzta
 bármily mennyiségben ismét kapható.
 További szives pártfogást kér:
Barna Kálmán
 asztalos 15015
 A R A D, Strada Consistoriului 52.
 (Batthyányi és Csiky-uca sarok.)

„VICTORIA“

Institut de credit și economii societate pe acții, ARAD.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „Victoria“ prin aceasta se invită, conform §-ului 27. din statute la

a XXXVI.-a adunare generala ordinara

care se va ține în Arad, la 2. Martie 1924. la 11 ore înainte de amiază, în localurile institutului (Bulevardul Regele Ferdinand I. No. 3)

OBIECTE.

1. Raportul direcțiunii, al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra împărțirii venitului curat.
3. Modificarea paragrafelor 8, 12, 31, 33 și 58 din statute.
4. Inițierea filialei din Pecica.
5. Fixarea marcelor de prezență.

6. Alegerea a 3 membri în direcțiune și a 1 membru în comitetul de supraveghiere.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, în sensul §-ului 22. din statute sunt rugați a-și anunța la direcțiune dreptul lor de participare la adunarea generală și eventual dovezile de plenipotență, cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, 6. Februarie 1924,

Direcțiunea institutului.

ACTIVA

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1923.

PASIVA

Casa — Pénztár	6597075 37	Capital social — Alaptóke	12000000 —
La bănci — Pénztézeteknél	9971213 68	Fond de rezervă: general — Általános tartalék	7000000 —
Escont — Váltó tárca	52102682 50	Fond de rezervă: special — Különleges tartalék	1252832 82
Hipoteka — Jelzálogkölsönök	283779 —	Fond de penziune — Nyugdíjalap	587294 51
In cont-curent — Folyószámla kölcsönök	54889205 00	Fond pentru diferență de curs — Árfolyam különbséti tartalék	100000 —
Lombard — Előlegek értékpapírokra ...	9868 50	Depuneri spre fructificare: in livrete — Betétek könyvecskékre	67306770 02
Efecte proprii — Értékpapír tárca ...	7602737 50	Depuneri spre fructificare: in cont-curent — Betétek folyószámlára	9869939 —
Efectele fondului pe penziune — Nyugdíjalap értékpapírjai	559765 —	Creditori: diverse conturi creditoare și poziții transitoare — Hitelezők: Különbeféle hitelezők és átmeneti tételek	3905504 90
Realități proprii: Casele din Arad — Saját ingatlanok: Aradi házak	175000 —	Reescont — Visszeszámitolás	24994901 —
Casa filialei Chisineu — Chisineui fiók háza	20000 —	Dividende neridicate — Fel nem vett osztalékok	109921 —
Casa filialei Șiria — Șiriai fiók háza	228850 —	Interese transitoare anticipate — Előre felvett kamatok	1519895 12
Casa filialei Boroșineu — Boroșineui fiók háza	30000 —	Beneficiu net — Tiszta nyereség	383907 21
Casa filialei Radna — Radnai fiók háza	115000 —		
Realități de vânzare — Egyéb ingatlanok	20913 97		
Mobilier — Berendezés (leirva)	589793 97		
	132486120 58		132486120 58

George Adam, m. p.
director executiv — vezérigazgató.

Arad la 31. Decembrie 1923.

Pentru contabilitate — a könyvelésért.
Virgil Antonescu, m. p.
subdirector — expert-contabil.

DIRECȚIUNEA:

Glorogariu, m. p. Dr. Demian, m. p. Dr. Ispravnic, m. p. Seclua, m. p. Dr. Ardelean, m. p. P. Givuleson, m. p. Dr. Clacian, m. p. Dr. Pop, m. p. T. Valtan, m. p.
președinte — v. președinte —
elnök alelnök.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat contul prezent și l-am aflat în consonanță cu registrele institutului. 1116

Ilie Papp, m. p. Sulutiu, m. p. Dr. Beles, m. p. Muscan, m. p. Constantin Popp, m. p.
președinte — elnök. revizor expert al „Solidaritătii“

Onorată Adunare Generală!

În conformitate cu dispozițiile legii comerciale și a statutelor institutului, în ședințele noastre ținute în anul de gestiune 1923. am scos la lumină toate ramurile de operație al institutului „Victoria“ atât la centrală, cât și la filialele noastre din Chisineu, Șiria, Boroșineu și Radna și prețutindem am aflat ordine și punctualitate exemplară.

Am cenzurat și confrontat „Bilanțul“ și contul „Profit și Pierdere“

cu inventarele, cu registrele principale și auxiliare și cu estrasele și le-am aflat într-o toată exacte.

Pe baza acestora, primim atât propunerea privitoare la împărțirea venitului curat de Lei 3,839.072.21 precum și celelalte propuneri ale direcțiunii și le recomandăm și Onor. Adunării Generale spre primire.

După acestea rugăm Onor. Adunare Generală să binevoiască a da atât direcțiunii, cât și comitetului de supraveghiere absolutul pe anul de gestiune 1923.

Arad, la 9. Februarie 1924.

ILIE PAPP, m. p.
președinte.

Dr. EUOEN BELES, m. p.

AUREL ST. SULUTIU, m. p.

DIMITRIE MUSCAN, m. p.